

אנציקלופדיה
עבודת ה' פנימית

א-ד:א-ד-נ-י

בלבבי משכן אבנה

א-ד-נ-י

אדנות, א-ד-נ-י - אדן, אדנות, שמו יתברך כמו שהזכר לעיל "על מה הוטבעו אדניה", כל התורה כולה שמותיו יתברך שמו, "איסתכל באורייתא וברא עלמא", ושם האדנות, ממנו הושתת ה'ברא עלמא' - 'הוטבעו אדניה', - על שמו יתברך, שם אדנות דייקא.

שם אדון ושם אדנות - זכר ונקיבה

מבואר בגר"א על משקל דברי הגמ' בב"ב 'כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו זכר ונקיבה בראם', שגם בשמו יתברך, שם אדנות, יש בו אופן של זכר ויש בו אופן של נקיבה, - כמו שאצל מי שמשועבד לאדון שזהו העבד, יש תואר עבד - זכר, ויש תואר שפחה - נקיבה, כך גם באדון עצמו יש שני תוארים, שם אדון הוא שם זכר, אדן-ו', ושם אדנות - אדן-י', זהו נקיבה, ועל זה א"כ, הושתת מציאות הבריאה, בבחינת 'אבן השתיה' שעליה הושתת העולם, - הוא הושתת על שם אדנות.

ג' שמותיו יתברך - א-ה-י-ה, הוי"ה, אדנות

בהבנה שורשית ובהירה, - מה שמבואר בדברי חז"ל, והגר"א מחדד את הדברים, יש שלוש שמות עיקריים אליו יתברך שמו, יש הגדרה של שמות שאינם נמחקים, וכינויים, - כל הסוגיא בשבועות, אבל ביסוד שמותיו יתברך שמו, יש ג' שמות עיקריים, והם: שם א-ה-י-ה, שנאמר ביציאת מצרים, "א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה כה תאמר לבני ישראל א-ה-י-ה שלחני אליכם".
שם הוי"ה, "ושמי הוי"ה לא נודעתי להם".
ושם אדנות, "עד שקראו אדון".
אלו הם ג' שמות שיש אליו יתברך שמו.

הגדרת הג' שמות

והגדרתם בקצרה ממש, - שם א-ה-י-ה, זה מה שעתיד להיות, כלשון חז"ל "אנא זמין למיהו", - "אנא זמין להולדה", כלומר, א-ה-י-ה, על שם העתיד הוא נקרא, מה שעתיד להיות.
שם הוי"ה, גילוי אמיתת המצאו בערכינו דידן, - הוה -, לא רק 'היה הוה ויהיה', אלא 'הוה תמיד'.
שם אדנות, זה ההתגלות של הויתו יתברך שמו, איך הוא מתגלה בערכינו שלנו, שהוא נקרא אדון, ואנחנו עבדיו.
ערך של שם א-ה-י-ה, הוא בבחינת מה שקודם שנברא העולם, הוא קודם לכל הוי"ה, - יש את מה שהוא קודם לכללות ההויה, שזה ה"קודם שנברא העולם", שזה שאלת "מה לפני", ויש לכל גילוי פרטי, את הא-ה-י-ה הקודם לו, ובשורש, זהו יציאת מצרים שהזכר, 'א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה', 'א-ה-י-ה שלחני אליכם'.
וא"כ, אין עיקר מדרגתנו בשם א-ה-י-ה, של מה שהוא עתיד להיות, אלא ההתגלות היא בשם הוי"ה, - מה שאצל האבות 'לא נודעתי להם', - 'לא ניכרתי להם במידה אמיתית שלי' כדברי חז"ל שם, - אבל למשה הוא נודע, - 'אתה הראת לדעת כי הוי"ה' וגו'.
מצד אמיתת הויתו כמות שהוא, אין לנו השגה כלל, - הגילוי שמתגלה שם הוי"ה באופן המתפשט יותר, בערכין של זמן - בלשון מושאל, זה הנקרא 'היה הוה ויהיה'.
אבל עיקר ההתגלות של שם הוי"ה בערכינו שלנו, הוא הנקרא שם אדנות.

מדרגת בני - מכח שם הוי"ה, מדרגת עבדים - שם אדנות

מצד הויתו יתברך שמו נאמר "בנים אתם להוי"ה אלקיכם".

מצד אמיתת היותו, - אמיתת היותו שלנו היא שאנחנו "בנים אתם לה' אלקיכם", זה עצם היותנו, - זה הנקרא בן, - הוא מעצם היות האב.
ומצד השם אדון, - אנחנו עבדיו.
"אם כבנים, אם כעבדים", - וזה הרי מחלוקת רבי מאיר ורבי יהודה כידוע, אם בזמן שעושים רצונו של מקום קרויים בנים, בזמן שאין עושים רצונו של מקום, קרויים עבדים, או שבין כך ובין כך קרויים בנים.
וא"כ יש שתי תוארים לעם ישראל, שם תואר של בן, ושם תואר של עבד.
שם תואר של בן - זה עצם גילוי שלו יתברך שמו כביכול, **בעצם היותו שלנו**, כביכול, כבן הנמשך מטיפה שבמח שבאב, כך היותו שלנו, נמשכה ב"ויפח באפיו נשמת חיים", - "מאן דנפח מתוכו נפח", "מדיליה נפח", מעצמותו שלו הוא נפח, וזהו שם הוי"ה שהוא שם העצם.
מה שאין כן שם אדנות, מתגלה בו גילוי, איך הוא מתגלה לזולתו, לאחרים, ולישראל, וגילוי הוא באופן כזה שאנחנו עבדיו.

מדרגת שם אלקים - צירוף א-ה-י-ה ואדנות

יש מדרגה של מעשה בראשית בתחילתו, ויש מדרגה של מעשה בראשית באחריתו, - כידוע עד מאד כמו שאומרים חז"ל, בתחילת מעשה בראשית לא נאמר שם הוי"ה, "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", ויאמר אלקים יהי אור", וכן ע"ז הדרך, נאמר ל"ב פעמים שם אלקים.
ובסיפא של מעשה בראשית נאמר - "ביום עשות הוי"ה אלקים", וכדרשת חז"ל במדרש כידוע, 'שיתף והקדים מידת רחמים למידת דין', - שם הוי"ה לשם אלקים, "ביום עשות הוי"ה אלקים ארץ ושמים", בתחילת מעשה בראשית, ה'מעשה בראשית' היה אלקים, ובסיפא של מעשה בראשית, - כל סוף נקרא סוף כמו שכבר הוזכר, מלשון שהוא אוסף את הכל, הוא מצרף את הכל, הוא מגלה את התמונה הכוללת של הכל, ואז מתגלה הפנים של מהות הדברים, - אז מתגלה "ביום עשות הוי"ה אלקים ארץ ושמים".
והגדרת הדברים, אלקים, כמו שמבואר בדברי רבותינו, - מבואר בגר"א - שהשם אלקים, הוא בעצם צירוף של שני שמות, שם א-ה-י-ה שהוא בגימטריא כ"א ושם אדנות שבגימטריא ס"ה, כשצירפנו שם א-ה-י-ה ושם אדנות, עלה בידינו פ"ו, שם אלקים.
נמצא, שמה שבתחילת מעשה הבריאה נאמר ל"ב פעמים שם אלקים, 'בראשית ברא אלקים', ויאמר אלקים וכו', זה גילוי של א-ה-י-ה - אדנות, ובסוף של מעשה בראשית שנאמר "ביום עשות הוי"ה אלקים ארץ ושמים", - כאן מונח ג' השמות: הוי"ה ואלקים שהוא א-ה-י-ה ואדנות, והרי שמונח כאן ב'הוי"ה הוא האלקים, שהא-ה-י-ה והאדנות מצטרפים.

שתי התכליות של הבריאה

ולאחר ההגדרה הכוללת, - ההבחנה של הדברים, יש שתי תפיסות מה תכלית הבריאה, א-ה-י-ה זה העתיד, 'סוף מעשה במחשבה תחילה', מה עתיד להיות, מצד 'סוף מעשה במחשבה תחילה' התכלית מתגלה במחשבה כנקודה ראשונה, שם תחילת הא-ה-י-ה - מה עתיד להיות.
מה התכלית של הבריאה? - תפיסה אחת שהתכלית של הבריאה היא שיתגלה "אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא לעת נעשה בחפצו כל אזי מלך שמו נקרא", ואנחנו עבדיו השם תואר של 'מלך' הוא נקרא אדון - שם אדנות.
ומצד הפנים הללו, נשתעבדנו אליו יתברך שמו ביציאת מצרים כמו שיורחב בעזר השם מיד להלן, "כי לי בני ישראל עבדים ביום הוציאתי אותם מארץ מצרים", "עבדי הם ולא עבדים לאחרים", מתגלה ביציאת מצרים שם תואר עבד שנקנינו אליו יתברך שמו.
והצורה הזו של הבריאה מגלה תכלית של הבריאה שהוא אדון ואנחנו עבדיו, השתעבדנו אליו לענין של קיום התרי"ג מצוות, שם הדקות של ההגדרה, - אנחנו עבדי ה' לקיים את רצונו יתברך שמו.
זה פנים אחד לתכלית הבריאה.

הפנים השניים לתכלית הבריאה, שכל הבריאה כולה, אינה אלא "לאשתמודע ליה", לגילוי, כלשון חז"ל, כלומר, להכיר את אמיתת הויתו יתברך שמו.

אבות - מדוגת עבדים, משה רבינו - הכרת אמיתת הויתו ית' והדוגמא הבהירה לכך, - זה החילוק בין האבות למשה רבינו שהוזכר.

"וארא אל אברהם ואל יצחק ואל יעקב בא-ל-ש-ד-י ושמי הוי"ה לא נודעתי להם", - "לא ניכרתי להם במידה אמיתית שלי", האבות הקדושים, הרי כמו שאומרת הגמ' בסנהדרין בפ' חלק "רצו לפניו כסוסים בבצעי המים", כלומר, סדר העבודה שלהם היה מכח "קראו אדון", מתגלה השעבוד שכל מעשיהם משועבדים אליו יתברך שמו, הוא אדון - שם אדנות - והם עבדיו, "רצו לפניו כסוסים בבצעי המים", כמו שהסוס הוא משועבד לאדונו כך כביכול, האבות הקדושים 'רצו לפניו כסוסים בבצעי המים'. אבל אצל משה רבינו 'שמי הוי"ה נודעתי לו', 'ניכרתי לו במידה אמיתית שלי', מצד כך, הגילוי שמתגלה אצל משה רבינו הוא להכיר את אמיתת הויתו יתברך שמו, "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים". ועוד פעם נחזור א"כ, יש שתי תפיסות של תכליות לבריאה. תפיסה אחת של תכלית הבריאה, שעבוד של נברא לבורא בכלל, וישראל בפרט, בתרי"ג המצוות, הוא אדון, ואנחנו עבדיו, זה א-ה-י-ה - אדנות, שבגימטריא אלקים, והגילוי הזה שייך גם באומות העולם, ומצד כך, הקב"ה נקרא "אלקא דאלוהין", גם של האלהים אחרים, וכולם משועבדים אליו יתברך שמו. התפיסה השניה של הבריאה, - התכלית היא הכרת אמיתת הויתו יתברך שמו, "שמי הוי"ה נודעתי", זה תכלית הבריאה.

סדר הבריאה - שם אלקים, סיפא דמעשה בראשית - 'הוי"ה אלקים'

זה ההבדל בין כל סדר תחילת מעשה בראשית מראשיתו עד סופו - ולא עד בכלל, לבין סופו, שמתחילה נאמר 'אלקים', ולבסוף נאמר 'ביום עשות הוי"ה אלקים'. בכל סדר מעשה הבריאה עד סופו מתגלה הפרטים של הבריאה, עוד פרט, ועוד פרט, ועוד פרט, "ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ", ומצד כל פרט שבבריאה - זה היסוד של המצוות, התרי"ג המצוות שמתגלה בהם כח ההתפרטות של הדבר, ומצד תפיסת ההתפרטות, הגילוי של תכלית מציאות הבריאה הוא להיות לו עבד, והוא אדון. זה שם אלקים כמו שהוזכר, א-ה-י-ה, ומה התכלית של א-ה-י-ה - הוא האדנות. אלו הם הל"ב 'אלקים' שנאמר במעשה בראשית, בבחינת 'לב מלכים ושרים ביד ה', יש מלך ויש עבדיו של מלך, וזה הל"ב 'אלקים' ה'לב מלכים ושרים ביד ה', זה מה שמתגלה במציאות כל סדר מעשה הבריאה מראשיתה ועד תכליתה - ולא עד בכלל. אבל כשמתגלה הסיפא של מעשה בראשית, הסוף שכמו שהוזכר, הוא האוסף את הכל, שמקבץ את הכל, שזה צורת יצירת האדם שבסיפא, - שמה מתגלה שיש תכלית גבוהה יותר למציאות הבריאה. כשרואים את התמונה הכוללת של הבריאה, התמונה היא 'צורת אדם', - צורת אדם היא התמונה שכוללת את כל צורת הבריאה, כפי שמבואר פעמים רבות מאד ביסוד דברי חז"ל, 'אדם' הוא לא רק הצורה החשובה ביותר בבריאה, אלא הגדרת הדבר, 'אדם' הוא הצורה שכל שאר הצורות - הם חלקי צורת אדם, כל ה'דומם, צומח, חי' הם אינם אלא חלקי צורת אדם, ומה שלא רואים בהם צורת אדם, זה מחמת שהם מתראים כחלקים, ולכן לא ניכר בהם השלימות, אבל כשיקבצו את כל הבריאה כולה בבת אחת, יראו תמונה שלימה, שכולם אינם אלא צורת אדם אחד שלם.

סדר תחילת הבריאה - שמים וארץ, סיפא של מעשה בראשית - ארץ ושמים

ולפיכך, "ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים", כשמתגלה יצירת מעשה בראשית, מתחילה זה 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ', שמים קדמו לארץ, ובסוף מתגלה 'ארץ ושמים', שהארץ קדמה לשמים, כמו שמביאה הרי, הגמ' בפ"ג דחגיגה את המחלוקת של בית שמאי ובית הלל, אבל מ"מ, כשמתגלה ה'ארץ ושמים', מהיכן הוא מתגלה, זה השורש של יצירת אדם, - "וייצר את האדם עפר מן האדמה", ואז, "ויפח באפיו נשמת חיים", נשמה מן

העליונים, כמו שאומרים חז"ל, הוא עושה שלום בין הבריות דמעשה בראשית, גופו מן הארץ ונשמתו מן השמים, - אבל מה קדם למה בסדר הבריאה - בסדר הבריאה של תחילת הבריאה נאמר 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ', וא"כ, שמים קדמו לארץ, אבל בסיפא של מעשה בראשית שיש יצירת אדם, - מתגלה "וייצר את האדם עפר מן האדמה", ולבתריה "ויפח באפיו נשמת חיים", צירוף של נשמה שמצטרפת לגוף, קודם ארץ ולאחר מכן שמים, זה "ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים" דייקא.

הגילוי שביצירת אדם לתכלית העמוקה הנוספת של הבריאה

ושמה מתגלה, - "נעשה אדם בצלמינו כדמותינו", "בצלם אלקים עשה את האדם", וא"כ, האדם הוא מעין צלם של מעלה, - וכביכול, "מה הוא יחיד בעליונים אף הנברא יחיד בתחתונים", כמו שאומרים חז"ל כלפי אדם הראשון, שבקשו מלאכי השרת לומר לפניו שירה, ומעין כך אצל יעקב אבינו, שהוא "מעין שופריה דאדם הראשון", - אז מתגלה, שיש נברא שהגילוי שלו - הוא לא עבד בלבד למציאות הבורא, אלא הנברא הוא השתקפות, הוא התגלות כביכול, של אמיתת היותו יתברך שמו, 'נעשה אדם בצלמינו כדמותינו', הוא מעין צלם ודמות של מעלה. ובפנים הללו א"כ, מתגלה תכלית עמוקה אחרת לבריאה, תכלית של הבריאה שאינה רק אופן של להיות עבד, אלא תכלית של הבריאה באופן שהיא מגלה את אמיתת היותו יתברך שמו. זה השורש של ההבדל בין כל מעשה הנבראים לבין היחס של יצירת אדם, - כמובן שביצירת אדם עצמו, מונח שני החלקים, שהרי יש ממוצע בין כלל כל הנבראים שהם גילוי של עבדי ה', לבין האדם שהתכלית העליונה שלו, מלבד להיות עבד ה', - לגלות גם את גילוי אמיתת היותו. ומצד כך נאמר 'נעשה אדם בצלמינו כדמותינו', צלם של מעלה, 'בצלם אלקים עשה את האדם', זה ה'צלם' שהוא כביכול, ההויה העליונה, ויש את ה'כדמותינו' שזה הצד התחתון יותר. אבל מכל מקום, - ברור - שרשי צורת יסודי הבריאה בנויים בשני המהלכים, - שהם שתי התכליות האלה.

עליית מדרגת ה'אדנות' מכח ה'ואד יעלה'

ולפי"ז כמו שכבר הוזכר, בשרשי הא'-ד', 'אד-אדם - אדן - אדנות', 'ואד יעלה מן הארץ והשקה את הגן' לצורך יצירת אדם, מה כוונת הדבר ש'אד יעלה מן הארץ' - מפורש להדיא בגר"א, שהאד שעלה, הוא עלה מתוך האדנות, זה האד שבאדנות, זהו ה'ואד יעלה מן הארץ', - כלומר, שכאשר יצירת האדם היתה, כפי שהוזכר בכל מהלך פני הדברים עד השתא, - מתגלה שהאדנות יש לו עליה, וראשית, ברור, - 'ואד יעלה מן הארץ', מכח האדנות עלה האד, - אבל בעומק, לא רק שמכח האדנות עלה האד, אלא יצירת האדם מגלה שיש עליה לשם אדנות, נעשה כאן מציאות של עליה, שהדבר עולה ומתעלה, - מה שקודם לכן היה גילוי של אלקים שהוא א-ה-י-ה - אדנות, והתכלית היא אדון ואדנות בבחינת זכר ונקיבה שבחינת אדון הוא זכר ובחינת אדנות זהו נקיבה כמו שהוזכר, בבחינת עבד ושפחה.

וביצירת האדם מתגלה שיש תכלית עליונה יותר למציאות הבריאה ביצירת האדם, שהוא ה'ואד יעלה מן הארץ' שהאדנות מתעלה, - מכח ה'נעשה אדם בצלמינו כדמותינו' מתגלה שאין כאן רק גילוי של אדנות אלא גילוי מעין כביכול, של אמיתת המצאו, זה עומק מעמקי גילוי הבריאה, וא"כ, העליה הזו גופא, מעלה את שם אדנות, ששם אדנות עולה ומתעלה, ומצטרף למדרגה העליונה.

בפנים הללו, - כביכול, - כביכול, כלפי מעלה, יש כח ששם הוי"ה ושם אלקים מצטרפים יחד אהדדי, - "ביום עשות הוי"ה אלקים", וכאשר הם מצטרפים יחד, נעשה הצירוף והחיבור, זה הגימטריא של שם הוי"ה ושם אלקים שעולים יחד קי"ב שזה האל"ף במילוי, עם הכולל, - זה האלופו של עולם, זה מעמקי גילוי הבריאה שמתגלה ע"י ה'בצלמינו כדמותינו', מעין יחידו של עולם, - אל"ף, אלופו של עולם, כדברי רבותינו פעמים רבות, מתגלה הפנימיות של הבריאה.

זה הושרש א"כ, בראשית ימות עולם, המהלך של כל ששת ימי בראשית, והמהלך של האחרית שביצירת האדם.

ב' שורשי הבריאה, מעשה בראשית ויציאת מצרים

יש שני שורשים כלליים לבריאה כידוע מאד, יש שורש של מעשה בראשית, שהסיפא שלו זה שבת, ויש שורש של יציאת מצרים, והסיפא שלו זה שבת שניתנה בו תורה – יום החמישי, – עוד פעם, שני שורשים לבריאה, השורש הראשון הוא מעשה בראשית שתחילתו יום ראשון, ואחריתו 'שבת וינפש', ושורש שני למציאות הבריאה, – יציאת מצרים, והאחרית שלו היא שבת שניתנה בו תורה, יום החמישי.

והדוגמה הבהירה לכך כידוע מאד, זה הרי מה שבשבת קודש מצד אחד אנחנו מזכירים שהוא 'זכר ליציאת מצרים' ומצד אחר אנחנו מזכירים שהוא 'זכר למעשה בראשית', – יש ג' שבתות כמו שמביא הטור כידוע, שבת בראשית, שבת יציאת מצרים, ושבת דלעתיד לבוא, אבל כהגדרה שורשית, מה שיש בידינו השתא, – יש לנו שני שורשים של שבתות, שורש של מעשה בראשית, ושורש של יציאת מצרים, – ויציאת מצרים, הכוונה, השבת שמגיעה מיציאת מצרים, – שזה אחריתה של יציאת מצרים, מתן תורה שהיה בשבת. ובעצם, כבר מתחילתה מתגלה ביציאת מצרים השבת, "וספרתם לכם ממחרת השבת".

צורת הבריאה – שבת, ששת ימים, שבת

ובלשון קצרה מאד, הרי הגמ' בשבת כידוע, אומרת, היה הולך במדבר, ואינו יודע אימתי שבת, שנחלקו שם האם מונה ששה ולאחר מכן שבת, או שמונה שבת ולאחר מכן ששה, ובעומק מצד כך – יש סדר של – שבת, ששה ימים, ושבת קודש – זה צורת הבריאה, כביכול, קודם שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם הוא שבת, – והוא ברא, וחזר ושבת, וא"כ הסדר הוא שבת, ששה ימים, ושבת, – זה נקרא מדריגת ה-אז, מדרגת השמיני שמצרפת את השבת שקודם ואת השבת שאחרי כן. – "אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלים", – והיינו, שבת שלפני, ושבת של אחרי, שבאמצע נמצאים הששת ימים, ובהרחבה יותר, כל ה'שית אלפי שנים', ימות עולם. ולכן, גם יציאת מצרים בנוי באופן שתחילתו שבת ואחריתו שבת, יום ראשון דפסח נקרא שבת, – "וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום", – זהו יום החמישי, ש"לכו"ע בשבת ניתנה תורה", כמו שאומרת הגמ' בשבת.

אבל מ"מ א"כ, אלו הם שני השורשים בצורת הבריאה, – הוזכר בקצרה ממש.

סדר יציאת מצרים ומתן תורה שמקביל לסדר הבריאה

ולפי"ז, כמו שסדר הבריאה היה באופן של – תחילתו 'אלקים' וסופו 'ביום עשות הוי"ה אלקים ארץ ושמים', כך גם סדר יציאת מצרים עד סדר מתן תורה מגלה את אותו מהלך בדיוק, ביציאת מצרים מתגלה 'כי לי בני ישראל עבדים ביום הוציא אותם מארץ מצרים', 'עבדי הם ולא עבדים לעבדים' שבמקום שיהיו עבדי פרעה הם נהיו עבדי ה' – זה שורש יציאת מצרים "מבית עבדים פדיתנו".

אבל מה מתגלה ביציאת מצרים – משה רבינו בא לגאול את בני ישראל כמו הפסוק שהוזכר לעיל "א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה", "א-ה-י-ה שלחני אליכם", – ומה הא-ה-י-ה שיוצא מיציאת מצרים, כלומר, מה התכלית של יציאת מצרים, מה ה'סוף מעשה' של ה'מחשבה תחילה' ביציאת מצרים? – לגלות מציאות שהוא אדון, ואנחנו עבדיו, "כי לי בני ישראל עבדים ביום הוציא אותם מארץ מצרים", – זה תכלית אחד של הבריאה, וזה תכלית אחד של יציאת מצרים.

אבל זה התכלית במדרגת יציאת מצרים בראשיתה, – מעין כל סדר של מעשה ימי בראשית, זה גם הסדר של ימי הספירה, – עד יום החמישי, שהוא יום שמתגלה בו השבת השלימה.

גילוי 'אנכי הוי"ה אלקיך' שמקביל ל'ביום עשות הוי"ה אלקים'

ביום החמישי מתגלה מדרגת ישראל שמקבלים את התורה, וברור הדבר, – 'יום השישי', הרי כמו שדורשים חז"ל כידוע, שכל הבריאה כולה עומדת ותלויה בו' בסיון, וזה נאמר ב'יום השישי' שהוא יום יצירת אדם, "ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים", – יש את מדרגת ישראל, ששורש הישראל הוא צורת האדם השלם, – שזה האופן של 'ארץ ושמים' שהוזכר, זה ה'צלם אלקים', שמגלה את אמיתת היותו.

ומכח "תלת קשרין מתקשרין דא בדא, קודשא בריך הוא, אורייתא, וישראל", - ישראל מגלים את אמיתת היותו, והתורה מגלה את אמיתת היותו. - מה ההבדל בין יום שישי דמעשה בראשית ל"יום השישי", שהוא ו' בסיון? ביום שישי דמעשה בראשית התגלה מדריגת נפש, כללות כל הנשמות שהוא אדם הראשון, ביחס לקודשא בריך הוא. ובמתן תורה התגלה ה'תלת קשרין מתקשרין דא בדא, קודשא בריך הוא אורייתא וישראל', מחוברים ומצורפים יחד אהדדי.

ולפיכך, כמו שבסיפא של ימי מעשה בראשית, צורת הגילוי הוא 'אמיתת היותו', - 'ביום עשות הוי"ה אלקים', כך גם במדרגת מתן תורה שהוא הסיפא של יציאת מצרים, הגילוי הוא, לא רק אדון ועבד בבחינת 'א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה', 'א-ה-י-ה שלחני אליכם', 'עבדי הם בהוציאי אותם מארץ מצרים'.

אלא מתגלה במדרגת מתן תורה, - שלימות ההארה שצורת הבריאה מגלה את אמיתת היותו, "אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו", במקביל ל"ביום עשות הוי"ה אלקים ארץ ושמים", - מקביל אהדדי, [- כמובן שיש דקויות של הבדל].

יצירת האדם שמכח ה"ביום עשות הוי"ה אלקים" - הכלי קיבול ל"אנכי הוי"ה אלקיך"

ומכל מקום א"כ, עומק הגילוי שמתגלה במדרגת מתן תורה, - "אנכי הוי"ה אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני", 'אנכי הוי"ה אלקיך', - זה הגילוי של "הוי"ה הוא האלקים". זה זה, - זה ה'אנכי', אמיתת היותו, כמו שדורשים חז"ל כידוע 'אנכי - מי שאנכי', זה עצם ההיות, כביכול, כביכול, אליו יתברך שמו.

'אנכי הוי"ה אלקיך', - בבהירות ביאור הדבר, - "ביום עשות הוי"ה אלקים", איך אפשר לקבל את ה'אנכי הוי"ה אלקיך? - כי צורת יצירת האדם בנויה - "ביום עשות הוי"ה אלקים", וא"כ, האדם הוא הבית-קיבול לקבל את ה"אנכי הוי"ה אלקיך", זה הגילוי של מתן תורה.

'אנכי הוי"ה אלקיך', זה שלב ראשון, 'אשר הוצאתי מארץ מצרים', זה כבר שלב שני, ה'אשר הוצאתיך מארץ מצרים', כלומר, שמתגלה העליה של ה'ואד יעלה מן הארץ', - 'העם אשר העלית ממצרים', - שיציאה ממצרים נקרא לשון של יציאה ונקרא לשון של עליה, 'אשר הוצאתיך מארץ מצרים', לשון של יציאה, ולשון 'אשר העלית מארץ מצרים', יש כאן לשון של עליה.

וזה מקביל ל'ואד יעלה מן הארץ', - שהרי בארץ מצרים אין הגשם יורד בה, אלא הנילוס עולה ומשקה, שמה מתגלה בעיקר הגילוי של 'ואד יעלה מן הארץ', - וזה השורש העמוק של האדם - ישראל, - שישראל יוצאים ממצרים, שהם יוצאים מכח ה'ואד יעלה', - הם יוצאים מהמצרים עצמו שיש בו גילוי של 'נילוס עולה', - וזה מה שהתגלה כשיעקב אבינו ירד לפרעה שהתגלה אז שהנילוס עלה לקראתו, - זה שורש היציאה של גאולת בני ישראל ממצרים, ה'אד עולה' וכמו כן בני ישראל שהם בבחינת 'אדם' עולים ממצרים.

מדגות אדון של 'אשר הוצאתיך מארץ מצרים' שמצטרף ל'אנכי הוי"ה אלקיך'

זה 'אנכי הוי"ה אלקיך', הגילוי השלם של "הוי"ה הוא האלקים". 'אשר הוצאתיך מארץ מצרים', - שאז מתגלה גם 'אשר העליתך מארץ מצרים', מתגלה גם העליה. ובעומק, כל יציאה, יש בו אותיות צ"א כידוע, שזה בגימטריא הוי"ה ואדנות, זהו עומק היציאה ממצרים. וא"כ, השלימות של יציאה ממצרים שמתגלה במדרגת מתן תורה, זה שלימות ההארה שהאדון עולה ומתעלה, - כח האדון עולה ומתעלה למדרגת "הוי"ה הוא האלקים", שזה ה'אנכי הוי"ה אלקיך'.

זה הפנים של מציאות מעשה הבריאה, וזה הפנים של מציאות יציאת מצרים. והרי במתן תורה, כל התורה היתה כלולה בלוחות, - בעשרת הדברות שנחקקו בלוחות, וכדברי חז"ל כידוע, למה נסמכה פרשת שמיטה להר סיני, לומר שכללותיה ופרטותיה ודקדוקיה נאמרו למשה בסני. וכמו שמביא רש"י כידוע מאזהרות לרב סעדיה גאון, שכל התרי"ג מצוות רמוזים בעשרת הדברות, 'כללותיה פרטותיה ודקדוקיה' הכל רמוז בתוכו, אבל, זה נמצא באיתכסיא, - איפה העומק של הדבר? - כי במדרגת עבד מתגלה בעיקר הגילוי של תרי"ג מצוות, אבל במדרגת מתן תורה המדרגה של אדון - עבד עולים ל"אנכי הוי"ה אלקיך אשר הוצאתיך מארץ

מצרים", - "העליתך מארץ מצרים", מתגלה ה'הוי"ה הוא האלקים, לכן אמנם, כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה ניתנו, אבל באופן שהם נכללו ב"הוי"ה הוא האלקים", הם נכללים במציאות של שורש הדברים.

מדוגת 'שתים זו שמעתי' שבשם הוי"ה עצמו

לפי"ז להבין ברור מאד, 'אחת דיבר אלקים שתים זו שמעתי', איפה השורש של "שתים זו שמעתי"? - "לא כשם שאני נכתב אני נקרא, נכתב בהוי"ה ונקרא באדנות", - זה 'שתים זו שמעתי', בשם הוי"ה עצמו, 'אנכי הוי"ה', כיון שבהוי"ה עצמו, יש 'נכתב' ויש 'נקרא', אם כן זה שורש כבר למציאות של שנים, - זה נקרא 'שתים זו שמעתי', כי כביכול, - הוא יתברך שמו אמר 'הוי"ה', ומה הם שמעו, - הם שמעו שורש דאדנות, זה נקרא 'שתים זו שמעתי', וכמובן, מההתגלות של ה'שתים זו שמעתי', זה כבר מתפשט ל'אלקים', ולא בהוי"ה, - ולכן נאמר 'שתים זו שמעתי', שזה הדיברה השניה 'לא יהיה לך אלהים אחרים על פני'.

עד כמה שהיה גילוי של הוי"ה כהוי"ה, א"כ, זה שולל את האפשרות של 'אלהים אחרים על פני', כי הוי"ה הוא האלקים, אין אפשרות של 'אלהים אחרים על פני', אבל כשבהוי"ה עצמו יש 'נכתב' ויש 'נקרא', וא"כ יש שני אפשרויות כבר במציאות הדבר, אז יש את הבחירה - שייך שיהיה עבדי פרעה, ושייך שיהיה עבדי ה', שזה נאמר ב'אשר הוצאתיך מארץ מצרים, לא יהיה לך אלהים אחרים על פני', זה 'שתים זו שמעתי', ה'אנכי ולא יהיה לך' הופכים להיות במדרגה של שנים.

הכח הפנימי של ה'אחד שמעתי'

אבל הכח הפנימי שמתגלה ב'אחת דיבר אלקים', הוי"ה הוא האלקים, מתגלה היחוד ברכה קדושה, ר"ת יבק, שזה הצירוף של הוי"ה אלקים שבגימטריא קי"ב כמו שהוזכר.

ושלימות ההארה של הצירוף היא שמדרגת מתן תורה מעמיד את כח ה'אחד' שבנפש, - ההכנה למתן תורה זה ה'יוחן ישראל כנגד ההר', - 'כאיש אחד בלב אחד', כלומר, מתגלה ה'אחד' במקבלים, ואם ה'אחד' הזה היה מאיר בשלימותו - לא היה 'שתים זו שמעתי' אלא היה 'אחד שמעתי', היה עומק הגילוי של היותו כביכול, אמיתתו הנעלמה היתה מתגלית בתוקף שלימות גילוייה בנשמתן של ישראל.

ועל אף שלא זכינו להתגלות הזו בשלימות, כי 'שתים זו שמעתי', אבל, כדברי רבותינו הידועים עד מאד, שעל כח הדברות שנאמר בהם, 'קול גדול ולא יסף', ולחד מ"ד, 'לא יסף' הוא לא פסק, שעדיין הדברות משמיעים את קולם, ואם ממשיכים את אותה שמיעת קול, אז שומעים תמיד את ה'שתים זו שמעתי'.

אבל, כאשר מגלים את השתים, - זה מלשון שתים הופך להיות שתי - 'שתי וערב', - וזה השורש של ה'ערב רב' שהפיל את עם ישראל ממדרגת מתן תורה, - "מה עשה לך העם הזה כי הבאת עליו חטאה גדולה", חטא העגל.

ההכנה הפנימית - נגיעה ב'אחת דיבר'

אבל כאשר לא שומעים 'שתים', אלא יוצאים מה'שתי', א"כ יוצאים גם מה'ערב', נדבקים באחד, ועבודת כל אדם ואדם בהכנה הפנימית לזמן מתן תורה היא, לגעת בשיעור מסוים לפי ערכו דיליה, 'כל חד לפום מאן דמשער בליביה', ד'אחד' הפנימי, וכפי השיעור הזה, כך הוא זוכה לגילוי של האור של המתן תורה השורשי הנעלם.

אם לא, - כמובן, מתוך ה'שתים זו שמעתי', גם שם שייך להיות 'מוסיף והולך', אבל, זה הופך להיות 'שתים שהם ארבע וארבע שהם שמונה' וחוזר חלילה.

אבל העבודה הפנימית, ההכנה הפנימית - במעמקי הגילוי שהיה במתן תורה רק באופן של 'איתכסיא', זה האופן של ה'אחת דיבר אלקים', 'אחת דיבר אלקים'.

ככל שהאור הזה מאיר בנפשו של האדם, אז האדם זוכה ל"קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד", הוא זוכה לחיבור השלם אליו יתברך שמו, הוא זוכה לחיבור של ה'אחד', שם התורה היא 'כי ה' יתן חכמה מפיו'... מה זה 'מפיו' - זה לא באופן של שמיעת האוזן של 'שתים זו שמעתי', אלא זה ה'אחת דיבר', זהו 'כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה'.

אז האדם זוכה לתורה דלעתיד לבוא, לאור, - לשבת דלעתיד לבוא, לאור דלעתיד לבוא, ל'רזא דאחד' השלם. לשם מכוון כל תכלית מציאות הבריאה.